

ASIAKAS APTEEKISSA

TEKSTI LAURA SAARELAINEN

Koiran myrkytystilan ensiapu

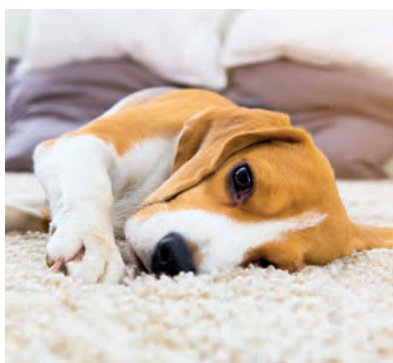
Asiakas tulee apteekkiin hakemaan täydennystä koiransa ensiapukaappiin myrkytystilojen varalta. Koira oli aiemmin syönyt asiakkaan pöydälle unohtamia suklaita, joista oli aiheutunut lieviä myrkytysoireita. Myrkytysoireet hoidettiin tuolloin eläinlääkärin vastaanotolla. Eläinlääkäri oli vastaavien tilanteiden varalle neuvonut asiakkaalle, että koiralle voi antaa ensiavuksi vetyperoksidia oksennuttamiseen sekä lääkehiiltä vähentämään mahdollisten myrkyjen imeytymistä.

JOKAISISSA KODISSA ja sen ympäristössä on useita aineita, jotka voivat olla vaarallisia koiralle. Esimerkiksi huonekasvit, elintarvikkeet, kemikaalit ja osa ihmisille tarkoitetuista lääkkeistä voivat aiheuttaa koiralle myrkytystilan. Elintarvikkeista koirille vaarallisia ovat muun muassa suklaa, sipulit, viinirypäleet, rusinat ja makeutusaineena käytetty ksylitoli. Ihmisten kipulääkkeet, kuten asetyylisalisyylihappo, ibuprofeeni ja parasetamoli, eivät sovi koiran kivun hoitoon niiden myrkyllisyyden takia.

Asiakkaan tapauksessa koira oli päässyt syömään suklaata, jonka sisältämät teobromiini ja kofeiini ovat myrkyllisiä koiralle. Eniten teobromiinia sisältävät tumma leivontakaakaojauhe ja tumma suklaa. Koiralle myrkyllinen annos on 100–250 milligrammaa teobromiinia painokiloa kohti. Suklaa ei imeydy koiran suolistosta kovin nopeasti, joten myrkytysoireet voivat ilmaantua viiveellä vasta muutaman vuorokauden kuluttua.

Suklaamyrkytyksen oireina voi esiintyä sydämen tiheälyöntisyyttä tai rytmihäiriöitä, levottomuutta, läähätystä, veristä oksentelua, ripulia, hengitysvaikeuksia ja kouristelua. Vakava myrkytystila voi pahimmillaan johtaa hengityslamaan ja sydämenpysähdykseen.

Jos asiakas tulee apteekkiin hakemaan apua lemmikin myrkytysoireisiin,

Oksennuttamisesta ei ole hyötyä, jos myrkytysnauttimisesta on kulunut yli neljä tuntia.

tulee häneltä varmistaa, että eläinlääkäriin on ensin otettu yhteyttä oikeanlaisen ensiavun takaamiseksi ja oikean annostelun varmistamiseksi.

Myrkytystilanteiden hoidossa pyritään estämään myrkytys imeytymistä ja lisäämään sen erittymistä esimerkiksi oksennuttamisen avulla. Myrkytystilanteissa on tärkeää selvittää, mille aineelle lemmikki on altistunut tai mitä ainetta se on

niellyt. Koira ei saa oksennuttaa, jos se on niellyt syövyttäviä aineita, kuten vahvoja happoja ja emäksiä, tai hiilivetyjä, kuten öljyä ja bensiiniä. Asiakkaalta on hyvä tiedustella myös lemmikin mahdollisista oireista, kuinka paljon aikaa myrkytysnauttimisesta on kulunut sekä paljonko lemmikki painaa, jotta osataan valita sopiva annos lääkettä.

Lemmikin oksennuttaminen on hyvä keino saada myrkyllinen aine nopeasti pois elimistöstä ja estää sen imeytymistä. Oksennuttamisesta ei ole hyötyä, jos myrkytysnauttimisesta on kulunut yli neljä tuntia, koska myrkytys on todennäköisesti jo siirtynyt vatsalaukusta suolistoon. Kotioloissa tehtävään oksennuttamiseen suositellaan kolmeprosenttisen vetyperoksidiuoksen käyttöä. Tavallisesti käytetty annos on 1–2 millilitraa kiloa kohti suun kautta ruiskulla annosteltuna, enimmillään kuitenkin 50 millilitraa koiran koosta riippumatta.

Vetyperoksidi aiheuttaa ärsytystä mahalaukun limakalvolla, mikä saa aikaan oksennusrefleksin muutamissa minuuteissa. Vetyperoksidin käyttöä oksennuttamiseen pidetään melko turvallisenä vaihtoehtona, ja etenkin vakavissa myrkytystapauksissa käytöstä syntyvät hyödyt ohittavat haitat. Mahdollisena haittavaikutuksena voi esiintyä limakalvoärsytystä sekä muita ylempään ruuansulatuskanavan oireita, mutta aiheesta oleva tutkimustieto on vielä vähäistä.

Lähteet: Bates N, Rawson-Harris P, Edwards N: Common questions in veterinary toxicology. Journal of Small Animal Practise 56, 298-306, 2015. DOI: 10.1111/jsap.12343 • Duodecim lääketietokanta. Haettu internetistä 23.1.2019. www.terveysportti.fi • Haikka S: Koiran uusi kotilääkäri. 2. painos. Gummerus Kustannus Oy, Helsinki 2009 • Koponen A: Koiran ensiapu ja kotilääkintä. 2. painos. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä 2004 • Niedzwecki A, Book P, Lewis K, Estep J, Hagan J: Effects of oral 3% hydrogen peroxide used as an emetic on the gastroduodenal mucosa of healthy dogs. Journal of Veterinary Emergency and Critical Care 27(2): 178-184, 2017. DOI: 10.1111/vec. 12558

Asiakkaalle kerrottavia asioita:

- › Myrkytystapauksissa on aina otettava yhteyttä eläinlääkäriin.
- › Ensiavun kulmakiviä ovat imeytymisen estäminen ja erittymisen lisääminen.
- › Oksennusrefleksi voidaan käynnistää vetyperoksidilla. Annostus 1–2 ml/kg suun kautta, enimmäis-annos 50 ml.
- › Koiraa ei saa oksennuttaa, mikäli koira on tajuton, kouristelee tai on syönyt syövyttäviä aineita tai hiilivetyjä.
- › Aktiivihiihi estää myrkyjen imeytymistä suolistosta. Annostus on 1–4 g/kg suun kautta veteen sekoitettuna.
- › Aktiivihiihi voi hidastaa muiden lääkeaineiden imeytymistä.
- › Ensiavun antamisen jälkeen koira tulee viedä eläinlääkäriin.

Asiakas apteekissa -palsiaa kirjoittavat Iis-Suomen Yliopiston farmasian opiskelijat lääkehoidon opintojakson kohtentutkijana. Asiasisällön tarkistavat opintojakson opettajat Fat Kirsti Latisen johdolla.

Aktiivihiihlä käytetään yleisesti sekä ihmisten että eläinten myrkytystilojen hoitoon. Aktiivihiihlä annostellaan suun kautta, mutta se ei imeydy systeemisesti vaan kulkeutuu ruuansulatuskanavan läpi estäen myrkyllisten aineiden imeytymistä sitomalla niitä itseensä. Koiralle aktiivihiihien annos on 1–4 grammaa kiloa kohti. Aktiivihiihirakeet tai murskatut tabletit sekoitetaan pieneen määrään vettä ja annetaan koiralle joko ruiskulla tai sekoitetaan ruuan sekaan.

Aktiivihiihi voi hidastaa muiden lääkeaineiden imeytymistä ja aiheuttaa suun kautta otettavien valmisteiden tehon alenemista. Yleensä aktiivihiihi on hyvin siedetty, mutta se värjää ulosteet tummiksi ja voi joissakin tapauksissa aiheuttaa ummetusta.

PUHEENJOHTAJISTOLTA

Palstalla vuorottelevat puheenjohtajat.

Vaikuta äänestämällä

Joka neljäs vuosi järjestettävät eduskuntavaalit ovat taas ovelta. Useilla paikkakunnilla järjestetään nyt parasta aikaa vaalipaneelleita. Niissä kannattaa käväistä kuuntelemaan ehdokkaita sekä esittämässä heille kysymyksiä itselle tärkeistä aiheista.

Vaaleissa ajankohtaisia aiheita ovat ainakin sote-palvelut ja vanhusten hoidon tila. Suomessa on meneillään historiamme suurin hallinto-uudistus, sote- ja maakuntauudistus. Eduskunnassa äänet jakautuvat lähes tasan uudistuksen puolesta ja vastaan. Äänestäjiä eniten kiinnostava vaaliteema on gallupien mukaan terveydenhuolto ja erityisesti se, saako hoitoa silloin, kun sitä tarvitsee. Ennusteiden mukaan näyttää siltä, että valtasuhteet eduskunnassa ovat muuttumassa. Tilanne on siis hyvin mielenkiintoinen, ja jännitystä riittää huhtikuisen vaali-illan ääntenlaskuun asti.

Monilla meistä on omakohtaisia kokemuksia vanhusten hoidon tilasta maassamme. Hoivakodeissa hoitohenkilökunta pyrkii teemmään työnsä niin hyvin kuin se on mahdollista pienillä henkilöresursseilla. Voi vain arvailla, minkälaisia tilanteita minimiin vedetty henkilöstömäärä aiheuttaa hoidokkien turvallisuudelle. Seurauksena on joka tapauksessa monenlaisia vaaratilanteita, kuten kiireen aiheuttamia virheitä lääkityksessä ja aliravitsemusta, kun ei ehditä syöttää toimintakykynsä menettäneitä asukkaita. Kaiken tämän seurauksena on paljon inhimillistä kärsimystä, jolle on mahdotonta laittaa hintalappua.

Kun harkitsee, kenelle äänensä antaa, voi vaalikoneella saada merkittävää apua valintatilanteeseen. Kysymyspatterissa on parikymmentä kysymystä keskeisistä teemoista, joihin ehdokkaat ovat jo aiemmin vastauksensa antaneet. Vaalikoneen ehdottama tulos voi olla yllättävä, suosittelen kokeilemaan.

Ennakkoon äänestäminen on ollut tapanani jo kauan. Äänensä voi antaa jonottamatta vaikka kauppareissun yhteydessä, mikäli ei ole varma omista vaalipäivän aikatauluistaan. Ennakkoon äänestämällä voi varmistaa sen, että ei missään nimessä päädy nukkuvien puolueen kannattajaksi.

Ensi hallituskaudella ollaan päättämässä linjauksista, jotka vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen. Tätä kirjoittaessa ei ole vielä selvillä, kuinka käy sote- ja maakuntauudistukselle. Uudistus on välttämätön ja edessämme joka tapauksessa jollain tavalla toteutettuna. Kustannusten kasvun hillitseminen sekä sosiaali- ja terveystalouden yhdenmukainen saatavuus laadusta tinkimättä ovat tavoitteina.

Nämä voi jokainen varmasti allekirjoittaa puoluekannasta riippumatta.

Katja Tanskanen

puheenjohtaja

Farmasialiiton edustajisto

Inhimilliselle kärsimykselle on mahdotonta laittaa hintalappua.